

ΕΡΕΥΝΑ ΙΟΒΕ-διαΝΕΟσις

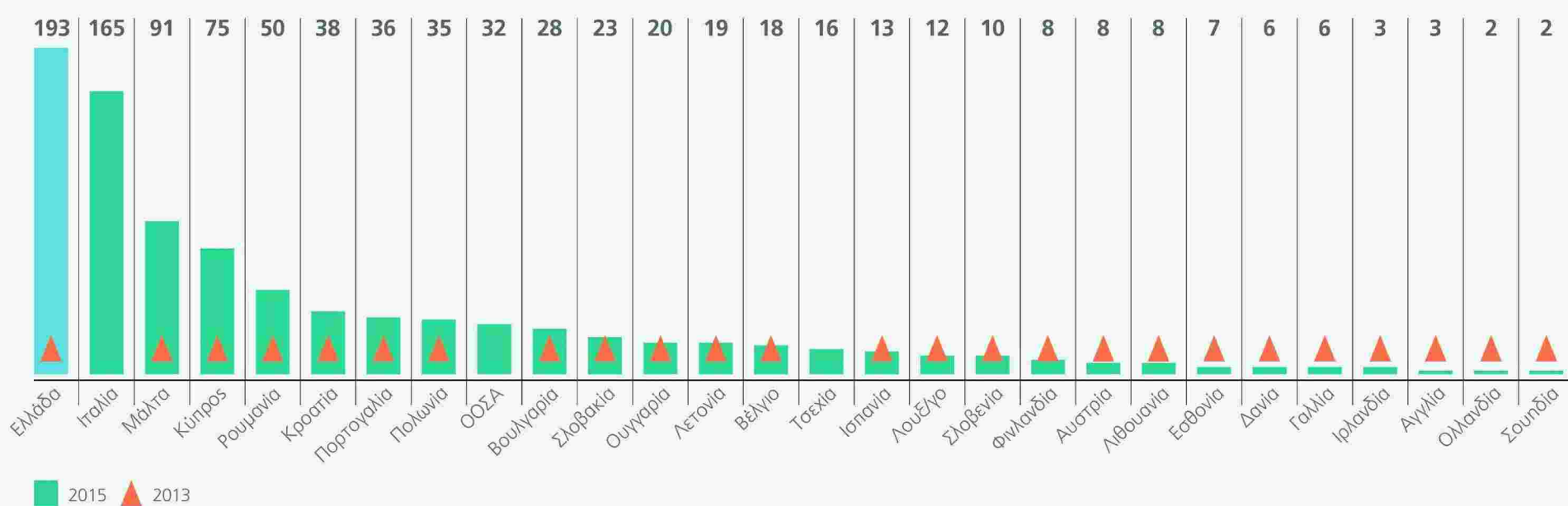
Η ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

• ΣΕΛ. 10-11

ΑΔΥΝΑΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ

Υπόλοιπο ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο / Σύνολο φόρων 2013, 2015

ΠΩΣ ΜΑΣ ΣΤΥΒΕΙ Η

Εξι φορές πάνω οι φόροι στην περιουσία, 44% οι έκτακτες εισφορές, 50,7% η υψηλότερη ευρωπαϊκή φορολογία

Την ανάγκη «φυγής προς τα εμπρός» από την κρίση, με αλλαγή πολιτικής που θα ανακόψει το στύψιμο της οικονομίας και της κοινωνίας από την υπερφορολόγηση, αναδεικνύει ανάγλυφα η μεγαλύτερη έρευνα που έχει γίνει στα χρόνια των μνημονίων για το πού οδηγεί το ισχύον φορολογικό καθεστώς και πώς μπορεί να ανατραπεί χωρίς να πληγούν τα δημόσια έσοδα.

των Κωστή Χ. Πλάντζου, Αργύρη Παπαστάθη
kostisplantzos@gmail.com

«Οι συντελεστές που επιβάλλονται στα εισοδήματα είναι υψηλοί, κι όμως τα φορολογικά έσοδα είναι σχετικά χαμηλά, καθώς το σύστημα δημιουργεί κίνητρα για φοροαποφυγή και φοροδιαφυγή», υποστηρίζει ο κ. Νίκος

Βέττας, γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. «Υπάρχει σημαντικό περιθώριο να υποβληθούν η παραγωγή και η εργασία, χωρίς να μειωθούν τα έσοδα. Όταν οι κανόνες για τη φορολογία είναι περίπλοκοι και αλλάζουν συχνά όχι μόνο μειώνεται η παραγωγή, αλλά τιμωρούνται όσοι εργάζονται ή επιχειρούν νόμιμα. Υπονομεύεται έτσι συνολικά η στροφή σε ένα βιώσιμο αναπτυξιακό πρότυπο», προσθέτει.

Στις πάνω από 300 σελίδες της η μελέτη που εκπόνησε το IOBE για λογαριασμό της διαΝΕΟσις και φέρνει στο φως σήμερα το «ΘΕΜΑ» αποκαλύπτει για την Ελλάδα της κρίσης ότι:

■ Η άμεση φορολογία που εφαρμόζεται σήμερα πνίγει την οικονομική δραστηριότητα, ενώ είναι ταυτόχρονα κοινωνικά ανώφελη ή και επιβλαβής. Επιβάλλονται τεράστιοι φόροι, αλλά το κράτος χάνει έσοδα γιατί οι υψηλοί συντελεστές αποδίδουν μόνο σε πλούσιες χώρες. Αν και γίνονται στο όνομα της κοινωνικής δικαιοσύνης, στην Ελλάδα δεν θεραπεύουν ή/και επιτείνουν την οικονομική ανισότητα.

Και ενώ η Ελλάδα ανταγωνίζεται ανεπιτυχώς τις πλούσιες χώρες σε υψηλή φορολόγηση, καταλήγει να αυξάνει περισσότερο τους έμμεσους φόρους που πλήττουν ιδιαίτερα τις ευπαθείς ομάδες, όπως γίνεται στις αναπτυσσόμενες ή τριτοκοσμικές χώρες.

■ Κάθε χρόνο αλλάζουν πάνω από 240 φορολογικές διατάξεις (σχεδόν μία κάθε εργάσιμη μέρα), γεγονός που εξηγεί γιατί ούτε το ίδιο το κράτος δεν προλαβαίνει και δεν μπορεί να εφαρμόσει και να παρακολουθήσει τις τόσες αλλαγές, με συνέπεια να απαιτούνται συνεχώς νέες ή παρατάσεις (όπως πρόσφατα το τέλος διαμονής που ξεκίνησε προτού εκδοθούν ο νόμος και οι εγκύκλιοι ή οι πλατφόρμες δηλώσεων για ενοικιάσεις τύπου Airbnb που δεν έχουν ακόμα λειτουργήσει αν και αποτελούν προϋπόθεση για τις μισθώσεις και για την υποβολή δηλώσεων για τα μισθώματα του 2017 κλπ.).

■ Οι επιχειρήσεις σπαταλούν πάνω από 300 εκατ. ευρώ ετησίως για να προσαρμόζονται στις φορολογικές αλλαγές-έσοδα που δεν τα εισπράττει το κράτος.

«Το μείγμα πολιτικής του μνημονίου που ακολουθήθηκε στην Ελλάδα έδωσε ασύμμετρη έμφαση στην αύξηση των φορολογικών συντελεστών, ιδιαίτερα στο επίπεδο του εισοδήματος. Για να μπορέσει να συντελεστεί μια ουσιαστική και βιώσιμη επανεκκίνηση της οικονομίας, η αποκλιμάκωση των συντελεστών αυτών είναι αναγκαία», λέει από την πλευρά του ο **Κυριάκος Πιερρακάκης**, διευθυντής Ερευνών της διαΝΕΟσις. Ο ίδιος τονίζει ότι «είναι αναγκαίες και πρόσθετες καινοτόμες ενέργειες στο επίπεδο της ευρύτερης αναμόρφωσης του φορολογικού συστήματος. Πρέπει, όπως λένε και στο εξωτερικό, να «σκεφτούμε έξω από το κουτί». Αυτός είναι και ο λόγος που ως δια-

ΝΕΟσις από κοινού με το IOBE προβήκαμε στη διεξαγωγή της συγκεκριμένης μελέτης».

Η πρόταση στην οποία καταλήγει η μελέτη προκύπτει από τη σύγκριση των συστημάτων φορολογίας σε Ελλάδα και Ευρώπη. Οι λύσεις που φαίνεται να ευνοούν καταρχήν την ανάπτυξη, χωρίς ιδιαίτερες επιπτώσεις στην -ήδη έντονη- κοινωνική ανισότητα, είναι η επιβολή δύο μόνο συντελεστών (20% και 25%) με μείωση της έκπτωσης φόρου από τα 1.900 ευρώ που ισχύει σήμερα ή τα 1.250 ευρώ το 2020, στα 680 ευρώ για τον άγαμο (δηλαδή έμμεσο αφορολόγητο στα 3.400-3.500 ευρώ), ταυτόχρονα όμως με παροχή καλύτερα στοχευμένων κοινωνικών επιδομάτων και παροχών - τεχνική δηλαδή που εφαρμόζουν και άλλες χώρες, όπως η Σουηδία, για τη στήριξη των ευπαθών ομάδων.

Το «στρίψιμο της βίδας» με αριθμούς

«Το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας μπορεί να χαρακτηριστεί προβληματικό, άδικο και αναποτελεσματικό. Αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την επιχειρηματικότητα, αποτυγχάνει να αντιμετωπίσει τις οικονομικές ανισότητες, είναι υπερβολικά περίπλοκο, αλλάζει υπερβολικά συχνά και είναι φτιαγμένο με τρόπο που διευκολύνει τη φοροδιαφυγή», τονίζει ο διευθυντής Περιεχομένου της διαΝΕΟσις **Θοδωρής Γεωργακόπουλος**.

Όπως αποδεικνύεται από προηγούμενες έρευνες κοινής γνώμης της διαΝΕΟσις, το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες είναι το θέμα της φορολογίας. Πέρυσι το 42% των πολιτών δήλωνε ότι χρειάζεται μεταρρύθμιση «κατά προτεραιότητα και άμεσα». Φέτος το 41% ασπάζεται ότι «η φοροδιαφυγή είναι θεμιτή άμυνα κατά της υπερβολικής φορολογίας» και το 37% ότι η κυριότερη αιτία της φοροδιαφυγής είναι «οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές».

Το 86% πιστεύει ότι η μείωση της φορολογίας θα βοηθήσει να έρθουν ξένες επενδύσεις και 2 στους 3 (64%) ότι «πρέπει η φορολογία να είναι χαμηλή, έστω κι αν υπάρχει λιγότερη

ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

protothema.gr
newmoney.gr
marieclaire.gr
olivemagazine.gr
newsauto.gr
themanews.com

11

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018 / ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

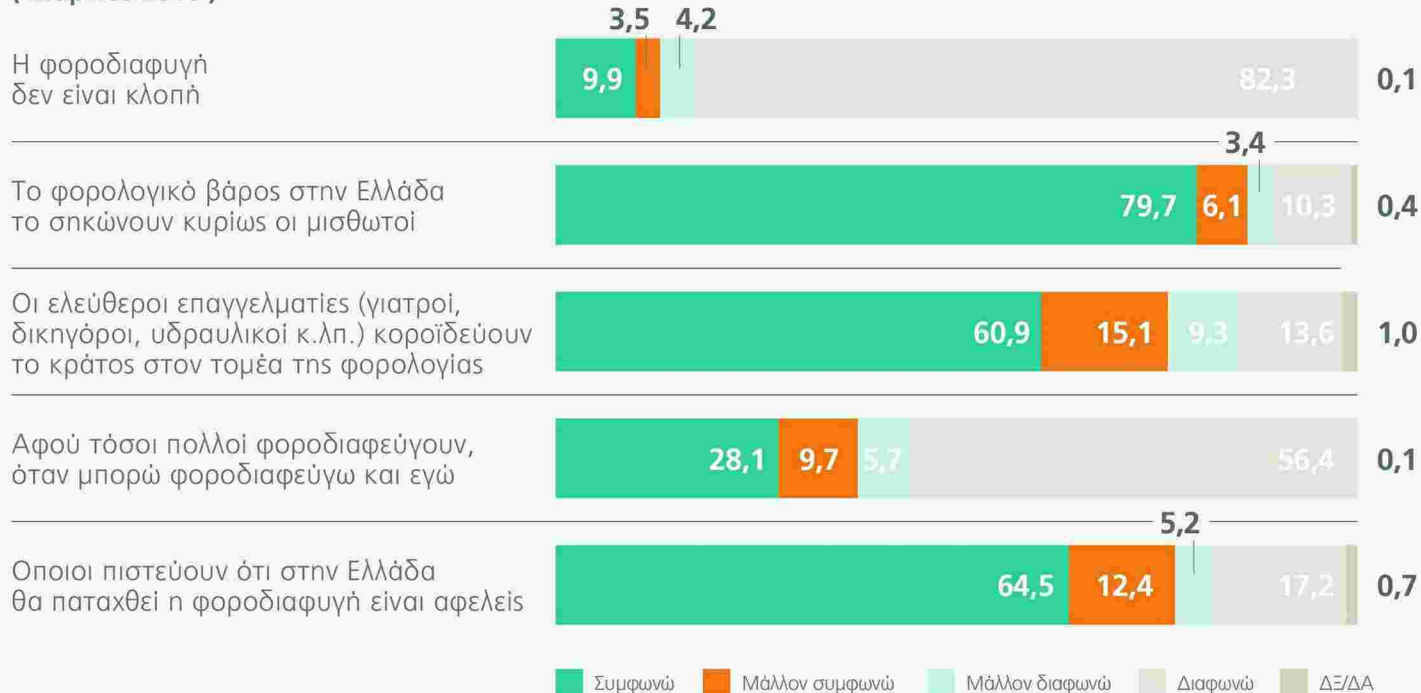
Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής IOBE και καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Κυριάκος Πιερρακάκης, διευθυντής ερευνών της διαΝΕΟσις

ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ ΓΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

(Μάρτιος 2018)

Συμφωνώ Μάλλον συμφωνώ Μάλλον διαφωνώ Διαφωνώ ΔΞ/ΔΑ

ΕΦΟΡΙΑ Ποιοι πληρώνουν και ποιοι λουφάρουν

στις επιχειρήσεις, 41% τα έσοδα του Δημοσίου από ΦΠΑ και 35,2% από τις ασφαλιστικές εισφορές

κρατική μέριμνα» (από 46% το 2015). Ταυτόχρονα, το 76,9% των Ελλήνων εκτιμά ότι «είναι αφελείς όσοι πιστεύουν ότι στην Ελλάδα θα παταχθεί η φοροδιαφυγή».

Η αντίληψη ότι οι άμεσοι φόροι αποτελούν εμπόδιο στην οικονομική δραστηριότητα αυξήθηκε αρχικά το 2010-2011 (πρώτο μνημόνιο), υποχώρησε το 2014 (δεύτερο μνημόνιο), αλλά εκτινάχθηκε τη διετία 2015-2016 λόγω του φορολογικού πογκρόμ που επέλεξε να εξαπολύσει στο διάστημα αυτό η κυβέρνηση.

Αποτέλεσμα είναι έτσι η υπερχρέωση και οικονομική εξουθένωση όλο και περισσότερων φορολογουμένων, τα λουκέτα στις επιχειρήσεις και λιγότερα χρήματα στα κρατικά ταμεία.

Αλλαγές τώρα

Στην οκταετία των μνημονίων το ΑΕΠ της χώρας μειώθηκε 27%, αλλά τα φορολογικά έσοδα του κράτους μόνο 6%. Οι πολίτες έβλεπαν τα εισοδήματά τους να μειώνονται, αλλά ταυτόχρονα το μεγαλύτερο μέρος αυτών να πηγαίνει στο κράτος. Επίσης:

- οι έκτακτοι φόροι αυξήθηκαν κατά 44%
- τα έσοδα από φόρους στην περιουσία εξαπλάσιαστηκαν, από 500 εκατ. το 2008 σε 3,1 δισ. το 2016
- οι φόροι στην παραγωγή έφτασαν στο 16,1% του ΑΕΠ το 2015, από 12,7% του ΑΕΠ το 2008
- η Ελλάδα είναι 3η στη λίστα με τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. με τις υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές.

Με τα δεδομένα αυτά, τα φορολογικά έσοδα έφτασαν να «καταπίνουν» το 23,4% του ΑΕΠ της χώρας το 2016.

Κοινωνική ανισότητα

Το 85,8% των Ελλήνων πιστεύει ότι «το φορολογικό βάρος στην Ελλάδα το σηκώνουν κυρίως οι μισθωτοί». Τα οικονομετρικά στοιχεία δείχνουν πράγματι ότι η πλειοψηφία των ελεύθερων

επαγγελματιών (71%) και σχεδόν όλοι οι αγρότες (93%) δηλώνουν ετησίως εισοδήματα μικρότερα των 9.000 ευρώ.

Ωστόσο αυτό δεν σημαίνει ότι οι ασκούντες επιχειρηματική δραστηριότητα δεν αποτελούν τα μεγάλα φορολογικά υποζύγια στη χώρα μας. Το 2015 εκπροσωπούσαν μόνο το 10,7% των φορολογούμενων, δήλωσαν το 15,9% του συνολικού φορολογούμενου εισοδήματος και πλήρωσαν το 27,8% των συνολικών φόρων!

Το 32,9% των φορολογούμενων (1 στους 3) ήταν μισθωτοί, που δήλωσαν το 37,7% του συνολικού εισοδήματος και επιβαρύνθηκαν με το 38,6% των φόρων (δηλαδή σχεδόν ισόρροπα με το πλήθος και το εισόδημά τους).

Αντιθέτως, το 19,6% (1 στους 5) είναι εισοδηματίες, οι οποίοι φορολογήθηκαν για το 9,9% του συνολικού εισοδήματος (το 1/10), πληρώνοντας μόλις 9,2% των φόρων (δηλαδή είχαν μικρότερο μερίδιο στον φόρο και από το εισόδημα που δήλωσαν).

Φόροι-τρόμος για τις επιχειρήσεις

Την ίδια στιγμή, η Ελλάδα αναδεικνύεται πρωταθλήτρια στις επιβαρύνσεις για τις επιχειρήσεις. Ξεπέρασε και τη Σουηδία (50,7% η Ελλάδα, 49% η Σουηδία).

Απτά είναι οι εξαιρετικά υψηλοί συντελεστές: 29% στην Ελλάδα έναντι 22,5% κατά μέσο όρο στην Ε.Ε., με διπλάσιο και τριπλάσιο ποσοστό από ανταγωνιστικές χώρες (Βουλγαρία 10%, Ρουμανία 16%, Κύπρος 12,5%).

Το πιο τρελό;

Στα 335 εκατ. ευρώ έφτασε το κόστος συμμόρφωσης στις φορολογικές αλλαγές για τις επιχειρήσεις (έως το 2013 που υπάρχουν στοιχεία). Δηλαδή έδωσαν το 1/8 όσων πλήρωσαν συνολικά στο κράτος (12,6% των συνολικών εσόδων από τα νομικά πρόσωπα) για φορολογιστικές διαδικασίες. Τα χρήματα αυτά τα δαπάνησαν οι εταιρείες για να είναι φορολογικά τυπικές, αλλά δεν τα πήρε το κράτος! Χάθηκαν σε γραφειο-

κρατία, χαμένες ανθρωποώρες και σπατάλη χρόνου. Στο Ηνωμένο Βασίλειο το κόστος είναι 5% και στη Γερμανία 2,2%.

Την περίοδο 2002-2015 ψηφίστηκαν 36 αμιγώς φορολογικοί νόμοι (2,6 νόμοι ανά έτος), με μέσο όρο 78 άρθρα και 68 σελίδες ανά νόμο. Κάθε χρόνο ψηφίζονταν και άλλες 40 διατάξεις, διάσπαρτα σε άλλους νόμους. Δηλαδή έβγαιναν περίπου 242 διατάξεις κάθε χρόνο όλα αυτά τα χρόνια.

Πρόταση: Δραστική απλούστευση, με φόρο 20% και 25%

Συγκρίνοντας το ισχύον φορολογικό καθεστώς με άλλα 7 διαφορετικά σενάρια προσομοιώσεων, και με βάση τα αναλυτικά δεδομένα για τη φορολογική βάση, η μελέτη κλίνει προς τη δραστική απλούστευση της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος. Συγκριτικά, στην Ε.Ε. 21 χώρες έχουν κλιμακωτό (προοδευτικό) σύστημα φορολόγησης των εισοδημάτων, ενώ σε επτά χώρες υπάρχει η εμπειρία του συστήματος ενιαίου συντελεστή φορολόγησης.

Η μελέτη εξετάζει μάλιστα το παράδειγμα της Βουλγαρίας και ιδιαίτερα της Σλοβακίας, η οποία έχει αλλάξει τρεις φορές σύστημα. Σε κάθε περίπτωση, είναι ξεκάθαρη η τόνωση της αγοράς, των κρατικών εσόδων και της οικονομίας. Υπολογίζεται ότι στην Ελλάδα θα είχαμε περίπου τα ίδια έσοδα από τον φόρο εισοδήματος που έχουμε με το σημερινό σύστημα αν εφαρμόζονταν ενιαίος συντελεστής 20% και έμμεσο αφορολόγητο στα 3.400 ευρώ για όλους. Ανάμεσα στα εναλλακτικά σενάρια που εξετάζονται, ένα που συνδυάζει αποτελεσματικότητα και κίνητρα για ανάπτυξη είναι:

- Για τα φυσικά πρόσωπα (αντί για 22%-45% που ισχύει σήμερα): δύο συντελεστές μόνο (20% έως 40.000 ευρώ και 25% για παραπάνω εισόδημα) και έμμεσο αφορολόγητο 3.450 ευρώ (που αυξάνεται για κάθε παιδί).
- 20% (το πολύ) φόρος στις επιχειρήσεις αντί 29% για ανάπτυξη και μείωση της φοροδιαφυγής, αλλά με περιορισμό των φοροαπαλλαγών.

